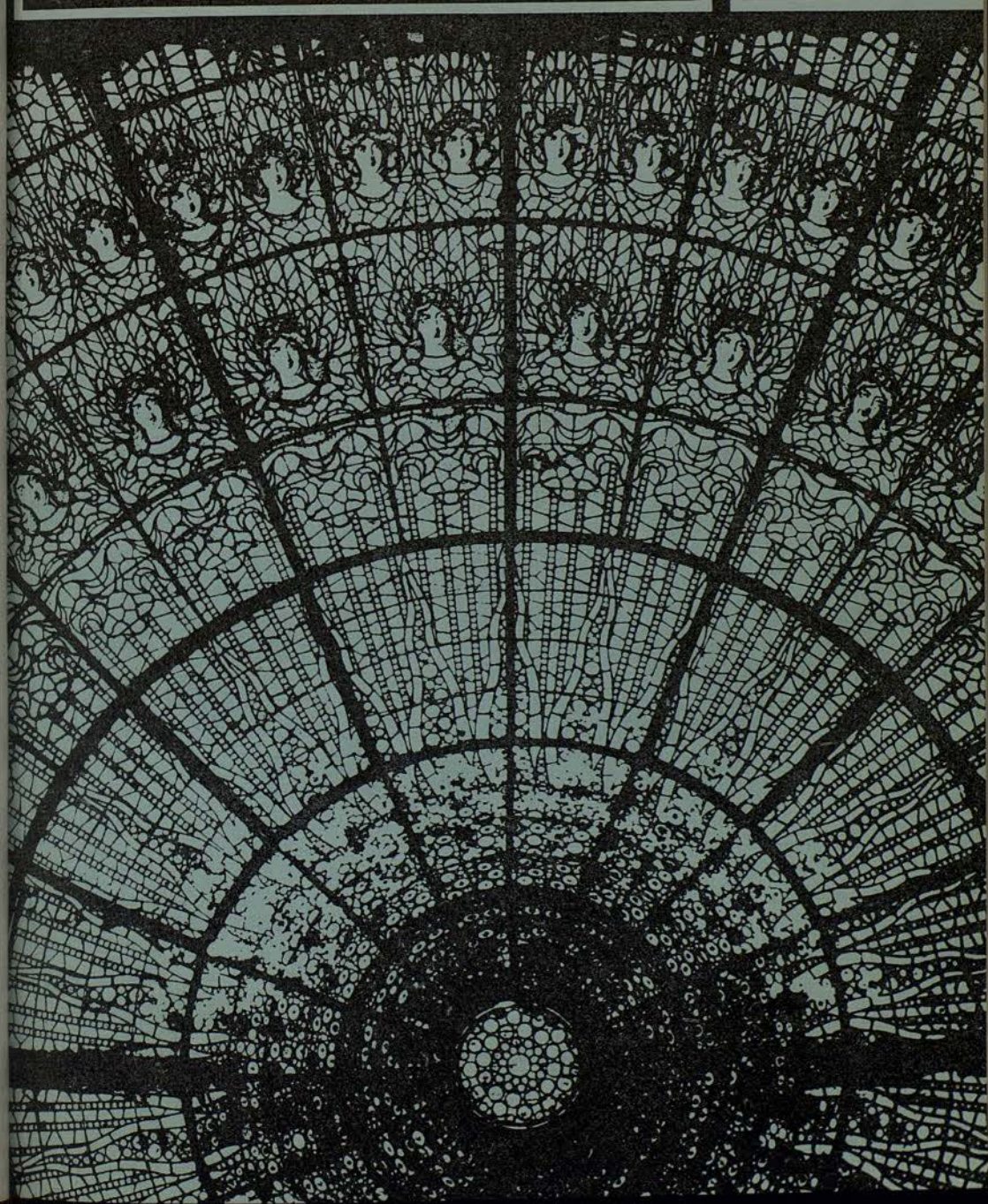
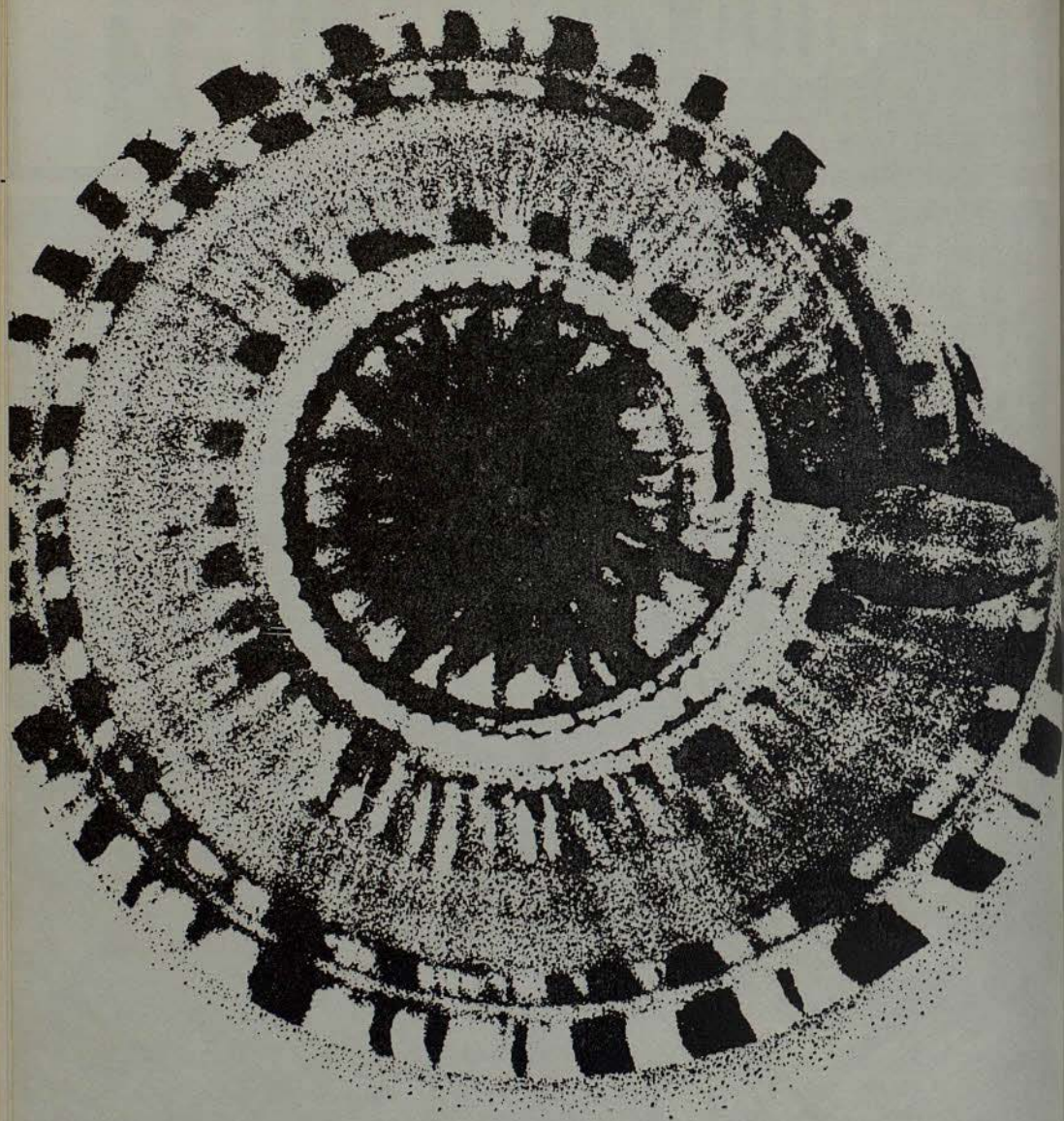

GUIA MUSICAL

1970-71

14

VIETA
és
ALTA FIDELITAT

Pot ben afirmar-se que tota la vida artística de Pujol en el més ample sentit del mot, es desenvolupa a redós de l'Orfeó Català i dels seus homes, sense que amb això vulguem significar que la seva indiscutible personalitat restés afeblida per aquesta circumstància que ell mateix anomena providencial. Ben al contrari, ell aporta a l'Entitat que l'acull nous matisos que l'enriqueixen notablement i que ajuden a afermar la seva fesomia. Efectivament, si exceptuem els seus primers estudis musicals al Conservatori del Liceu, des de l'edat de dinou anys ingressa a l'Orfeó en concepte de simple cantaire, i allí junt amb l'inoblidable Vicenç M.ª de Gibert, demana al mestre Lluís Millet que el vulgui prendre per deixeble. Amb el fundador de l'Orfeó Català cursa particularment l'Harmonia i elements de Composició, i completa la seva formació musical de manera autodidacta. El mestre fundador de l'Orfeó reconeix en ell condicions excepcionals i en fa el seu principal col·laborador. Nomenat mestre auxiliar de la nostra Entitat, n'és de fet el Subdirector, càrrec que més tard li és reconegut oficialment; organitzador infadigable, prepara les gestes de la història gloriosa del «seu» Orfeó i ádhuc dels actes multitudinaris dels Orfeons de Catalunya en el si de la inoblidable «Germanor», nascuda a redós del mestre fundador i de la seva obra, que el té com a centre i guia. Des de l'any 1916 es dedica, a més, a la direcció d'Orquestra, i funda la de l'«Associació d'Amics de la Música», amb la qual per espai de prop d'una desena d'anys desenvolupa una tasca ímproba i constant, i revela al nostre públic una munió d'obres per ell desconegudes, entre les quals diverses de compositors catalans, que culminen amb la primera audició a Espanya de la «Simfonia dels Alps», de R. Strauss, que assolí una interpretació impecable, no superada entre nosaltres.

Els profunds coneixements històrico-musicals del mestre Pujol, fan d'ell un transcriptor conscient i idoni de la música dels nostres autors antics, treballs que potser encara resten avui inèdits en una bona part. En els últims anys de la seva vida és nomenat, pels seus mereixements, membre de l'«Instituto Español de Musicología». Escriptor, gran i contundent polemista, crític, i sobretot, folklorista formidable que mereix ésser elevat a la dignitat de Director del «Cançoner Popular de Catalunya», obra que la Institució Patxot confia a l'Orfeó Català, de la qual malauradament no havem pogut albirar els fruits definitius, és també un prolífic compositor de «raça» que comprèn diversos i variats gèneres, des de l'harmonització i glossa de la cançó popular (per a cant i piano, per a cor, per a orquestra, per a cobla) a les composicions originals: innombrables cançons per a cant i piano; per a diversos instruments, des de la forma més simple a la Sonata; cors a veus blanques, a veus d'home i a veus mixtes, i amb una, dues i tres cobles (treball que realitza d'una manera admirable, sense que la brillantor dels instruments ofegui mai les veus); «suites» i obertures orquestrals on el seu

autor fa gala d'una tècnica d'instrumentador perfecta. També una producció abundosa de música religiosa (motets, goigs, cançons espirituals, alguna d'elles d'un lirisme sorprenent, la Missa «*Illumina oculos meos*», etc.).

Capítol a part mereix el mestre Pujol com a autor d'innombrables sardanes i d'altra música per a cobla. Bé podem donar-li el qualificatiu de mestre per antonomàsia de la nostra orquestra popular, ja que ningú no n'ha valorat més que ell la tècnica. L'enyorat amic Joaquim Serra, tan especialitzat en el gènere, m'ho havia manifestat més d'una vegada. No en va el prengué per mestre en aquesta especialitat.

Encara que amb brevetat, crec que cal esbossar el «credo» del mestre Pujol com a compositor, que resulta ésser ni més ni menys, el mateix que han professat els homes de l'Orfeó Català. Citarem d'ell unes breus paraules (extretes de la controvèrsia amb J. Farran i Mayoral sobre «La música, la intel·ligència i el popularisme en la música» esdevinguda l'any 1929): «Les idees que sostinc i defenso són, sense discrepància de cap mena, les mateixes que informen l'Obra de l'Orfeó Català i de les altres Institucions a les quals el meu modest concurs presta algun servei», i afegia després, que la seva posició «és fruit de llargues meditacions i estudis aprofundits». Com que no disposem d'espai suficient per a desenvolupar-les, citarem en aquest sentit unes altres paraules seves a manera de resum: «...la universalitat de la música és més relativa del que hom creu; la música és universal quant a expressió de sentiments, però no ho és quant a la manera d'expressar-los...» I afegí: «Nosaltres creiem que els nostres músics han d'estudiar tan a fons com convingui l'expressió verbal dels clàssics estrangers» (les obres mestres de totes les èpoques, afegiríem nosaltres), «estudi que creiem fecund en ensenyaments d'ordre general, però no per a formar el seu lèxic personal; aquest han de cercar-lo amb el màxim interès en l'expressió del nostre poble, en la nostra melodia popular; és aquesta l'única manera, creiem, de retrobar la nostra personalitat musical perduda fa uns quants segles; és aquesta l'única manera d'enfortir-la i caracteritzar-la, per tal de donar-li valor d'universalitat».

Sabem perfectament que aquestes idees, avui dia, no estan de moda. Almenys no són viables per a la mentalitat de diversos «mentors» del nostre temps. Però és un fet incontestable que tota la història (i la història de la música no se n'escapa), està feta de reaccions i de contrastos, i per altra part, l'estadi actual de l'art novíssim (amb les seves excepcions respectables), no ofereix, al nostre modest entendre, perspectives gaire encoratjadores...

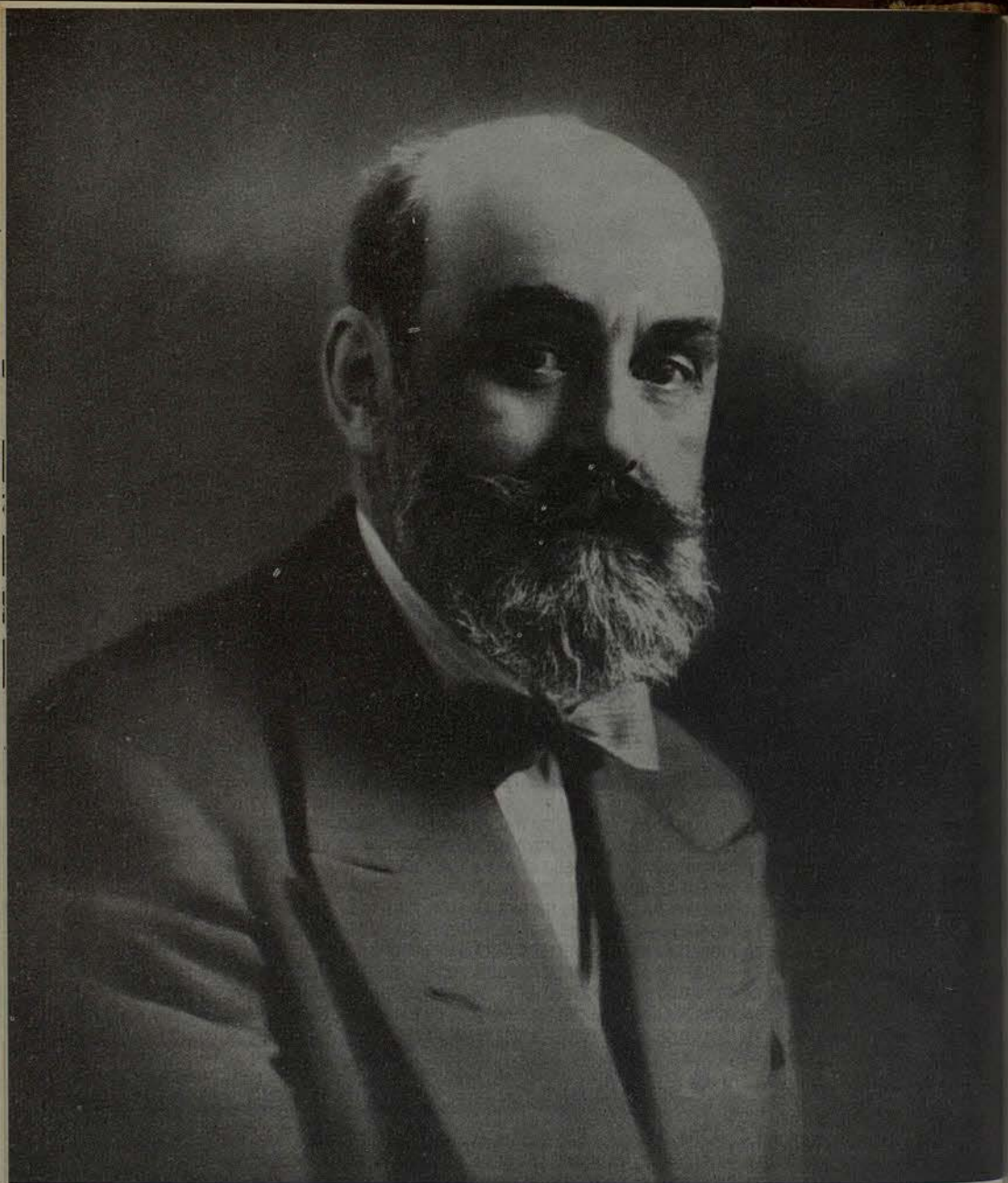
* * *

El mestre Pujol fou per dret i mereixements propis el successor de l'inoblidable mestre Lluís Millet en la direcció de l'Orfeó Català. Per espai de quatre anys el dirigí amb una consciència i una fe exemplars. Foren quatre anys de preparació continuada, constant, abnegada, que per les circumstàncies no pogué fruitar ni tan sols en una primera audició pública sota la seva guia. Una mort sobtada i prematura li ho privà a les portes de la resurrecció de les activitats, a ple aire, de la nostra Entitat. El qui immerescudament ha recollit la seva herència artística i juntament amb aquesta la del nostre pare i mestre, li ret l'homenatge més emocionat i fervorós, i creu sincerament que el concert que l'Orfeó Català li dedica amb tota la voluntat i enyorança, no correspon, ni de bon tros com tots voldríem, als múltiples mereixements de l'home insigne que Déu cridà al seu si fa vint-i-cinc anys.

LLUÍS M.ª MILLET

SO stat. anma. experts en so
 C/ GALAÏ 52 ENTRE CALVET I MUNTANER

tot en alta fidelitat
 Especialistes de les tècniques del "check-up" musical diagnosticaran
 gratuïtament l'estat dels elements del seu equip en la nostra CLÍNICA HI-FI

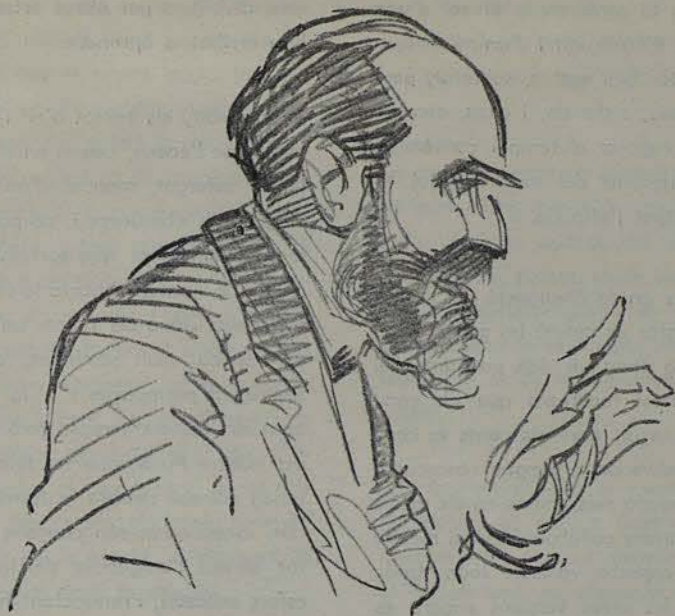

Cronologia

FRANCESC PUJOL

- 1878 — Neix a Barcelona (15 maig).
- 1886 — Inicia els estudis de solfeig i piano.
- 1889 — Estudis al Conservatori del Liceu amb el professor J. Font.
- 1897 — Cantaire de l'Orfeó Català.
- 1901 — Bibliotecari-arxiver de l'entitat. - Intervé en l'organització del viatge de l'Orfeó al Sud de França.
- 1902 — Amb Joan Salvat, assisteix en representació de l'Orfeó al Congrés de Música Religiosa a Bruges. - Homenatge dels cantaires per l'estrena de les seves primeres obres **La non-non dels papallons** i **La gata i en Belitre**.
- 1903 — Mestre auxiliar de l'Orfeó.
- 1904 — «La restauració de la música religiosa», primera col·laboració a la Revista Musical Catalana (n.º 3, mes de març).
- 1905 — Primer premi de la Festa de la Belleza de Palafrugell amb la seva primera sardana **Eugènia**.
- 1907 — Subdirector de la «Biblioteca Musical» fundada per Prat de la Riba. - Membre de la comissió de les festes commemoratives del Cinquantenari de la Restauració dels Jocs Florals.
- 1908 — Administrador del Palau de la Música Catalana. - Jurat de la IV Festa de la Música Catalana i del Certamen literari-artístic d'Olot.
- 1910 — Matrimoni amb Xàntipa Sala.
- 1911 — Assisteix, amb Lluís Millet, al Festival Musical de Worcester. - Jurat de la V Festa de la Música Catalana.
- 1913 — Autor del projecte per a la creació d'una Escola Superior de Música Sagrada al bisbat de Barcelona.
- 1915 — Jurat de la VI Festa de la Música Catalana, del certamen musical d'Olot i del tribunal d'oposicions de l'Escola Normal de Girona.
- 1916 — Director de l'orquestra dels «Amics de la Música».
- 1917 — Subdirector de l'Orfeó. - Jurat de la VII Festa de la Música Catalana i de la Festa de la Sardana a Girona.
- 1918 — «Vida econòmica general dels orfeons», ponència a la I Assemblea de la Ger-

- manor dels Orfeons de Catalunya (Manresa). - «El cant de la Sibilla», conferència al Centre Excursionista de Catalunya.
- 1920 — Jurat de la VIII Festa de la Música Catalana.
- 1921 — Jurat en l'adjudicació de la càtedra de fagot a l'Escola de Música.
- 1922 — Membre del Consell Consultiu de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. - Jurat de la IX Festa de la Música Catalana i per a la provisió de professora de cant a l'Escola de Música.
- 1924 — Homenatge de l'Orfeó per l'èxit de l'estrena de **Sant Jordi triomfant**.
- 1925 — Jurat del premi «Sant Jordi» per a sardanes i música de cobla.
- 1927 — Assisteix al «Congrés Internacional d'Història de la Música» a Viena, en representació de l'Orfeó i de l'Obra del Cançoner. - Mestre honorari de l'Orfeó Nova Tàrraga. - Membre del tribunal d'oposicions al Conservatori del Liceu.
- 1928 — President de la «Secció Barcelona» de l'«Associació Internacional per a la Música Contemporània» de Londres. Homenatjat per l'Orfeó Gracienc.
- 1929 — «El vol d'una cançó», estudi exhaustiu sobre les variants de la cançó popular «El caçador i la pastoreta». - «La música, la intel·ligència i el popularisme en música». - Assessor de la Cobla Barcelona. - Jurat del IV Concurs «Premis Sant Jordi».
- 1930 — Homenatjat per la Germanor dels Orfeons de Catalunya. - «El Romanticisme en la cançó popular», conferència en les festes del Centenari del Romanticisme.
- 1931 — «Els temps nous i els orfeons», ponència a la III Assemblea de la Germanor dels Orfeons de Catalunya (Manresa). - Membre del tribunal d'oposicions al Conservatori del Liceu.
- 1932 — Jurat per a la provisió de director a l'Escola de Música de Manresa. - Membre del tribunal d'oposicions al Conservatori del Liceu.
- 1933 — Vice-president 1.er de la Lliga Sardanista. - Membre del tribunal d'oposicions al Conservatori del Liceu.
- 1935 — Dirigeix l'importantíssim concert de música d'autors montserratins dels segles XVII^è i XVIII^è en audició organitzada sota els auspicis de l'«Associació de música antiga».
- 1936 — Membre del comitè organitzador del III Congrés Internacional de Musicologia; hi presenta la ponència «Ritme i metrificació de les cançons populars catalanes». - Edició — amb Joan Amades i en les publicacions de l'Obra del Cançoner — del «Diccionari de Dansa».
- 1941 — Director de l'Orfeó Català i de la Capella de Música de St. Felip Neri.
- 1944 — Membre de la secció de folklore de l'Institut Espanyol de Musicologia del Consell Superior d'Investigacions Científiques.
- 1945 — Mor a Barcelona (24 desembre), sense haver pogut dirigir públicament l'Orfeó en la titularitat del seu càrrec.

Dibuix: J. Renart

Les traduccions del mestre PUJOL

Entre les moltes activitats del mestre Francesc Pujol, que de vegades hem sentit esmentar com un prodigi de capacitat, caldria comptar la seva tasca de traductor i adaptador de moltes de les obres d'altres llengües que ha cantat l'Orfeó Català. Bé podríem dir que són gairebé tantes com n'estrenà durant la llarga actuació del mestre. Els programes de què ens valem per a redactar aquestes notes van dels anys 1918 al 1935; però no podríem pas dir que hi hagi el primer ni l'últim, ni que continguin tots els textos que ell passà a la nostra llengua.

En donen, certament, una mostra molt variada, que va de les modestes cançons populars, a les composicions sobre textos literaris i fins als complexos muntatges dels grans oratoris.

No podríem parlar del mestre Pujol com a creador literari; no tenia velleïtats d'escriptor, sinó, principalment, un desig de servei a la música valent-se de tots els mitjans de què podia disposar; i un d'aquests eren les lletres. Els seus textos originals es troben en l'abundosa col·laboració a l'enyorada «Revista Musical Cata-

lana», on destaca la conferència **El vol d'una cançó** que és obra d'un erudit i d'un músic que sap escriure. Textos ben escrits, sobretot, perquè són ben pensats, ordenats, i clars, atent a la seva finalitat: exposar el tema i convèncer. La participació literària del mestre Pujol té com a valor principal l'eficàcia.

Ell la veia ensem amb la divulgació del cant i de la llengua. Cantar en català les grans obres de la polifonia va ésser un dels postulats del mestre Millet. Potser facilitava que els cantaires les aprenguessin; però els cants es convertien en divulgadors de la llengua renascuda, penetrant cada vegada més endins en els medis cultes. Un dels primers col·laboradors del mestre Millet, en aquest aspecte, va ésser Joan Maragall: algunes de les seves versions encara es canten, i la intervenció del gran poeta és oblidada; però ha restat com a paraula viva en el cant. Maragall i Zanné (un dels poetes més exigents i innovadors a les primeries d'aquest segle) iniciaven les traduccions de les obres de Wagner, que després seguí Joaquim Pena i estengué a tot el repertori de «lieder». Admira l'immens treball que representa: servir la qualitat poètica i ajustar el nou text a les inflexions de ritme i so que imposava la música, feta sobre l'original. Hom més encara se n'admira si pensa que bona part d'aquest treball ingent va ser fet quan tot just començava l'obra de Pompeu Fabra a «L'Avenç» i, sobretot, abans que Fabra publicués el Diccionari.

El mestre Pujol, lligat íntimament a l'obra de l'Orfeó, tradueix en vista a l'eficàcia, i en el seu treball, com en els dels qui en foren antecessors es nota la força de la improvisació en què havien de moure's. Calia improvisar per a fer una obra perdurable, i el mestre Pujol l'assolia amb la multiplicitat de textos que adaptà per a l'Orfeó, molts dels quals s'han fet popu-

lars, divulgats per altres orfeons i pels qui els han arribat a aprendre.

Molt sovint, els textos d'ell i dels altres adaptadors de l'època, cauen en el vocabulari vacil·lant i esforçat, mancat d'un patró que n'exclogués els «barbres» i, no pas menys, les «radiantes aimades» que sortien ací i allà. L'absència de norma afavoria la reminiscència, però tot plegat dóna als textos un inconfusible gust de l'època, molt semblant, certament, al del teatre, al periodisme i a la poesia popularitzant del mateix temps. Però els cants traduïts pel mestre Pujol, que no feia de poeta, mantenen gairebé sempre la forma del vers senzill, com escau quan són cançons populars, i fins i tot serveixen l'exigència de la rima. Sense un esforç excessiu, i renunciant-hi quan aquest esforç malmetria la simplicitat del text original. Es decanta per les formes planeres, pròpies del llenguatge col·loquial i familiar, en el vocabulari i encara en les formes verbals literàriament poc estimades (aixequ'eus, li daren, 'nem's-en-hi pastora, etc.) que hi donen una saludable espontaneïtat. Aquest acostament no exclou un cert arcaisme, i quan s'escau, l'exigència en la bona prosòdia, que amb la música, obliga a escandir bé les síl·labes. Qui no recorda la perfecta naturalitat literària, per exemple, d'un vers tan correcte com «la qui/etud convida-a reposar»?

Però els treballs de prova del mestre Pujol, com a adaptador, són els magnès oratoris, la **Passió segons Sant Mateu**, de Bach; l'**Elies**, de Mendelsshon, on alternen els cants dels corals sobre versos popularitzants i els recitatius sobre els greus textos en prosa dels Evangelis, que requereixen tot un altre esforç de fidelitat i de bona dicció. El meu amic Piguillem, bon coneixedor de la llengua catalana i que ha cantat **Les Estacions** de Haydn tantes vegades com

l'Orfeo Català, em deia que el treball d'adaptació que hi féu el mestre Pujol és meritíssim: perquè l'ajusta a tot el nostre paisatge, amb girs populars, en un llenguatge vivíssim, que s'aferma, amb totes les valors ja esmentades, de qualitat i popularisme en la cançó d'Anna: «Si n'era una donzella, si n'era un cavaller». Com el meu col·lega, penso que la versió de **Les Estacions**, sobre un text alemany basat en un poema anglès, és la més reeixida de les adaptacions del mestre Pujol, el qual, en les versions de l'alemany, comptava amb la col·laboració del mestre Vicenç M. de Gibert. Els versos que intercalen, decididament, són d'en Francesc Pujol: tenen el seu accent, sense que els anys que han passat ens els hagin allunyat gaire. És la virtut de la poesia, vívida, amb el context, que sobreviu amb la música.

I encara, els madrigalistes i altres autors subtils del cant «a capella» empenyien el mestre Pujol a adquirir mèrits per a figurar com un acurat traductor de poesia amb valor literari. Vet aquí un sonet de Ronsard, música d'Antoine de Bertrand (segle XVI), que l'Orfeo cantà per primera vegada l'any 1932:

Amor, Amor, atorga'm pau o treva,
o fes que sia encara el dol més fort;
pren-me la vida, dóna'm dolça mort
omplint-me el cor d'una llangor ben meva.

Sia que el jorn declina o bé s'eleva,
un pensament m'acora i em té absort
i malaurat en goig de tan conhort
en fa la guerra i mes penes solleva.

Què tinc de fer? Amor em fa dubtar
tan cegament, que sols goso esperar,
per salvament, en la desesperança.

Puix que Amor, doncs, no em vol afavorir,
defensió plaent m'és el morir
i per la mort trobar la deslliurança.

En copiar-lo ens hem permès de fer-hi un lleugeríssim retoc, per a la regularitat de la prosòdia. Pensem que aquest text és del 1932, dels darrers, potser, entre els que va compondre. Al mateix programa en trobem d'altres de correctíssims en la composició i la vivacitat del text, com el de la **Cançoneta**, ple d'espontaneïtat.

Ens fa l'efecte que el mestre Pujol, atent a l'eficàcia i ell mateix fidel a l'evolució de la llengua per a la qual treballava, perfeccionava el treball amb els elements de què disposava a l'hora de fer-lo, amb la gramàtica i amb els diccionaris a la mà, no pas com un escriptor que hi cerca subtileses de lluiement, sinó com un músic, com un traductor, que s'esmerça a consciència en el treball que el seu temps li demana. I en aquells anys ja no calien gaires improvisacions.

Certament, entre les primeres i les darreres traduccions del que comentem hi ha molts anys de distància, i es pot notar per una mena de diferències lingüístiques prou significatives. Cap a l'any 36 trobàvem imperfectes moltes obres de començ de segle. Avui, molts troben massa polit o recercat el gust del 36, comptant-li el de les lletres. El sentit estètic de la poesia ha minvat i és en la cançó, amb l'ajut de la música, on trobaria una saludable persistència.

Però és el destí dels traductors veure com llurs versions envelleixen de pressa, mentre que els originals perduren, joves, i que cada època demana que els hi tornin a acostar. Per això ens sembla tan abnegada l'obra dels adaptadors

dels textos de les obres musicals, que fou essencial per a la divulgació i l'enfortiment del bon llenguatge. Tal com ho feia el mestre Pujol, amb una disciplina de servei que li atenuava l'esforç. Els textos li sortien llisquents i prou acurats perquè perdurin: n'hi ha que s'han fet populars, ací com en llur origen ho eren. És com un premi. Encara creiem que caldria fer perdurar les versions i seguir-ne l'exemple, perquè la nostra llengua necessita com mai aportacions expressives i de qualitat, amb les quals podria aprofitar l'obra feta i superar-la amb els mitjans de què ara disposa. En canvi, també sembla que uns i altres renuncien a tant d'esforç i tant de servei, i fins prefereixen cantar els textos en la llengua original.

Tots els desigs d'assolir la fidelitat de l'execució són lloables i plens de matisos... Els qui seguim les lletres de prop pensem que aquell esforçat treball no era pas perdut per la llengua. I que la facilitat amb què ara podem escoltar els cants en altres llengües, ni que siguin en reproducció, ens donaria el gust i el contrast en sentir-hi els nostres mots, acurats, ajustats, i fins a un cert punt perdurables. Quan pensem aquestes coses ens ve el record del mestre Pujol, constant en un treball d'intenció musical ensems que de servei a la llengua, i que encara preval i pot ésser estimulant per l'estrènua dignitat amb què l'acomplia.

OSVALD CARDONA

Sábado, 20 de febrero de 1971, 10.30 noche

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Magno recital de laúd y guitarra a cargo de

JULIAN BREAM

PROGRAMA

LAÚD. — Guárdame las vacas, Canción del Emperador, Baxa de Contrapunto, **L. de Narváez.** — Fantasía, Galliard, Heigh ho Holiday, **A. Holborne.** — Fantasía, Almaines, **R. Johnson.**

GUIARRA. — Suite en la mayor, **R. de Visée.** — Preludio y gavota, **J. S. Bach.** — Sonata en la mayor, **A. Diabelli.** — Paseo, **P. R. Fricker.** — Tonadilla, **E. Granados.**

**PATROCINADO POR EL EXCMO. SR. CÓNsul GENERAL DE INGLATERRA
Y EL INSTITUTO BRITÁNICO**

**COLABORACIÓN, ORGANIZACIÓN Y ASESORAMIENTO:
PEÑA GUITARRÍSTICA TÁRREGA DE BARCELONA**

Discos RCA VÍCTOR

Dibuix: J. Renart

El mestre Pujol, germà dels cantaires

A les múltiples i extraordinàries facetes que distingien la personalitat il·lustre del mestre Francesc Pujol, cal destacar el seu profund sentit humà, la seva comprensió i la seva nobilíssima voluntat de servei. Alt d'estatura, nerviüt, l'esguard viu i penetrant, la barba espessa, de perfil apostòlic, el seu port distingit, amb el barret tou, negre, que li cobria una calba lluentíssima, i el vestit també negre, o gris fosc, i amb el complement del bastó que l'acompanyava i que el servia més en els darrers temps de la seva vida, per la debilitat dels seus ulls, excessivament fatigats; tota la seva persona infonia respecte i també simpatia. Sota una aparent severitat, àdhuc de fredor, bate-

gava un cor generós i sensible a les més càlides emocions i als sentiments més fervorosos de l'amistat i de la comunicació germanívola. Les seves composicions musicals reflecteixen prou bé tots aquests valors i aquestes virtuts. També els ofereixen els textos originals seus, de les Cantades de Nadal i de Cap d'Any, sobre els quals, el mestre Joan Llongueres (una altra personalitat estimada i enyorada), digué que qui havia escrit aquelles paraules, forçosament era un home bo.

No disposem d'espai suficient per a referir-nos a d'altres dots de la suggestiva personalitat del mestre Pujol, al seu caràcter i a la seva ma-

nera de reaccionar enfront de les múltiples situacions i circumstàncies en què es va trobar en els seus afers i amb el seu dinamisme. Direm, només, d'acord amb l'enunciat del present article, que a més d'intelligent pedagog, admirava amb franca complaença els cantaires de tots els nostres Orfeons. Naturalment, sentia una estimació particular per als seus més directes subordinats, els cantaires de l'Orfeo Català. No els regatejava el seu consell, quan li era demanat, ni tampoc el seu ajut. Ells també procuraven correspondre-li.

Ran de l'homenatge que l'any 1930 varen retre-li tots els Orfeons de Catalunya, amb diversos actes, els del Català volgueren tributar-li el seu particular. Fou en aquesta avinentesa que el mestre Pujol va manifestar-se amb el seu fons humà, amb la seva emoció i la seva humilitat. Digué:

«Avui, vosaltres, germans meus aixoplugats pel mateix sostre, germans meus pujats a l'escalf d'una mateixa llar i al voltant d'un mateix pare, el mestre Millet, avui heu volgut dir al

vostre germà tota l'estimació que li porteu i li heu volgut dir d'una manera senzilla i escaient, de la manera que més podia plaure-li, perquè és la que verament s'adiu a la seva manera d'ésser i als seus sentiments per tots vosaltres. I jo, amb tota l'alegria del meu cor accepto el vostre testimoni, perquè així puc dir-vos com us estimo jo a vosaltres, com us considero bons amics i bons companys, car per germà vostre em tinc i vull que m'hi tingueu, àdhuc amb la tolerància que cal tenir per un germà més gran que a vegades rondina i treu el mal geni. Vull que em tingueu com un germà que sempre, sempre es sacrificarà amb gust per vosaltres i que si us amonesta i us malmena si us diu penjaments poc afalagadors, és pel bé de tots, és pel bé d'aquest Orfeo Català que tots estimem més que les ninetes dels nostres ulls. Gràcies, companys i amics estimats; gràcies, germans.»

Així era i així sentia l'inoblidable i enyorat mestre Francesc Pujol.

M. FIGUILLEM

Asociación de Cultura Musical de Barcelona

Curso 1970-71 - Año XXXIX

EL SENSACIONAL PIANISTA

ALEXIS WEISSENBERG

Programa

Bach: Partita núm. 4. — **Schumann:** Estudios sinfónicos.

Chopin: Cinco nocturnos. — **Chopin:** Scherzo núm. 1.

Sábado, 27 de marzo de 1971, a las 22.30 h.

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Detalles e inscripciones: Vía Layetana, 113, 1.º, 2.º — Teléfono 232 43 32 (de 3.30 a 7.30)

**Aussi intéressant
pour vous** Ces 7 pianos à queue GROTRIAN-STEINWEG
ont été fournis au Conservatoire National
Supérieur de Musique, Paris, en Octobre 1970

Sala Angelus - Vía Augusta, 6 - Teléfono 2276543 - BARCELONA-6

CONCERT
HOMENATGE
al compositor

BÉLA BARTÓK

amb motiu del 25è aniversari de la seva mort

COR MADRIGAL DE BUDAPEST

amb l'extraordinària col·laboració de la pianista

DITTA PÁSZTORY - BARTÓK

vídua del compositor

PROGRAMA

I

BÉLA BARTÓK

4 cançons originals — 4 cançons populars eslovaques

SONATA PER A DOS PIANOS

Ditta Pásztory-Bartók

Maria Comensoli

piano

II

KODALY

8 cançons

Director

FERENC SZEKERES

Divendres, 26 de febrer de 1971, a les 22.15 h.

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

los conciertos

■ **JULIAN BREAM.** — El Palau de la Música Catalana será testimonio, el próximo día 20, de un extraordinario acontecimiento artístico con el recital de laúd y guitarra a cargo del famoso concertista Julian Bream. La solidísima formación musical y técnica de este artista singular, junto a su absoluta y exclusiva dedicación al laúd y a la guitarra, confieren a sus recitales y actuaciones unas garantías infalibles de calidad excepcional; no en vano Julian Bream está considerado como una de las más importantes figuras mundiales de la especialidad. En su recital — que cuenta con el patrocinio del Excmo. Sr. Cónsul de Inglaterra y del Instituto Británico, con la colaboración, organización y asesoramiento de la Peña Guitarrística Tárrega — Julian Bream interpretará obras de Luys de Narváez, A. Holborne, R. Johnson, R. de Visée, J. S. Bach, Diabelli, P. R. Fricker y E. Granados.

■ **FÓRUM MUSICAL.** — En colaboración con el Consulado General del Brasil, Fórum Musical presentará el día 22 de febrero, en el Palau de la Música, la excepcional contralto brasileña Maura Moreira, que será acompañada al piano por el famoso musicólogo Erik Werba. La justa fama de que goza esta intérprete, avalada por sus triunfos en las más importantes salas de concierto, se verá ratificada con su actuación en el Palau en la interpretación de obras de F. Durante, J. Peri, G. Mahler, O. Respighi, M. de Falla, H. Villa-Lobos y una selección de folklore brasileño. El día 26 de febrero, Fórum Musical ofrecerá un concierto de excepción a cargo del famosísimo Cor Madrigal, de Budapest, una de las más perfectas agrupaciones de su género en Europa. Esta audición, en homenaje a Bartók en el 25 aniversario de

su fallecimiento, contará con la presencia de la viuda del compositor Ditta Pásztory Bartók que, junto con Maria Comensoli interpretará la «Sonata para dos pianos» de Bartók. El Cor Madrigal, dirigido por Ferenc Szekeres, interpretará obras de Bartók y Kodaly. Pocas veces el prestigio y la fama de unos intérpretes son tan justamente merecidos como en este caso: el Cor Madrigal de Budapest es, en verdad, un conjunto excepcional, único.

■ **PATRONATO PRO MÚSICA.** — Dentro de las audiciones de su XIII Temporada de Conciertos, el Patronato Pro Música de Barcelona ofrece una única actuación del gran pianista Wilhelm Kempff, el día 25 de febrero. Aclamado por todos los públicos, el arte de Wilhelm Kempff ha recorrido todos los continentes, obteniendo en todas partes los más delirantes éxitos. Wilhelm Kempff es uno de los valores más absolutos de la interpretación musical y el sitio por él ocupado está reservado solamente para los artistas de excepción. En su recital del 25 de febrero en el Palau de la Música Catalana, Wilhelm Kempff interpretará obras de Schumann «Fantasía en do mayor op. 17», «Papillons op. 2» y Brahms «Sonata en fa menor op. 5».

■ **ORQUESTA CIUDAD DE BARCELONA.** — Como clausura de la serie de conciertos de invierno, la Orquesta Ciudad de Barcelona, bajo la dirección de su titular Antoni Ros Marbà, dará un importante concierto en el Palau (sábado 27 y domingo 28 de febrero). En programa, obras de Garreta «Pastoral», Mompou «Improperios» y Strauss «Don Quijote». Intervendrán la Coral Sant Jordi y la Coral Cantiga y, como solistas, Josep Trotta, violoncelo, y Raimon Torres, barítono.

Casa DIONISIO CHIAPPO

Guitarres TAURUS

Guitarres d'estudi i concert

Pianos

Harmòniques

Acordions

Aribau, 1 - Gran Vía, 583

Telèfon 254 52 99

BARCELONA-11

■ **MANUEL VALLS.** — Bajo el título genérico de «La rose de vents» la O.R.T.F. de París ha organizado unas series de emisiones musicales de carácter monográfico dedicadas al examen y divulgación de los rasgos más sobresalientes de la creación musical en Francia, Alemania, Italia y España. La dirección de dichas series (cada una de las cuales constará de un total de 10 emisiones) ha sido confiada a los musicólogos Norbert Dufourcq, Gunther Birkner, Claudio Gallico y Manuel Valls, quienes tratarán, respectivamente, de los aspectos fundamentales de la música francesa, alemana, italiana y española. La primera de las sesiones dedicadas a nuestra música, que trata «De la vihuela renacentista a la guitarra moderna», se retransmitió el pasado día 17. Han colaborado con nuestro representante en dicha emisión los guitarristas Narciso Yepes y Alberto Ponce y la soprano Isabel Garcisanz. Las ilustraciones musicales pertenecían a obras de Narváez, Luis de Milán, Pisador, Mudarra, Gaspar Sanz, Boccherini, Sors, Tárrega, Manuel de Falla y L. Balada.

■ **ORFEÓ DE SABADELL.** — Bajo la dirección d'Adolf Cabané, l'Orfeó de Sabadell dio un concierto extraordinario en el auditorium de la Caixa d'Estalvis de Sabadell. Las composiciones que integraban el programa (obras de Planas, Just, Spelman, Ferrer, Pla, Farreny, Pérez Moya, Cabané, Haendel, Josly, Dawson) tuvieron unas pulcras y emotivas traducciones en las versiones de l'Orfeó de Sabadell. A instancias del auditorio diversas obras tuvieron que ser repetidas.

■ **JOAN MAGRIÑÁ.** — Organizado por el Instituto del Teatro y la empresa del Gran Teatro del Liceo se celebró un acto de homenaje al coreógrafo y maestro de ballet

Joan Magriñá con motivo de haberle sido concedida — por el Ayuntamiento de nuestra ciudad — la Medalla de Oro al Mérito Artístico. Las entidades artísticas y culturales de Barcelona y numerosas personalidades se adhirieron a tan justo y merecido homenaje.

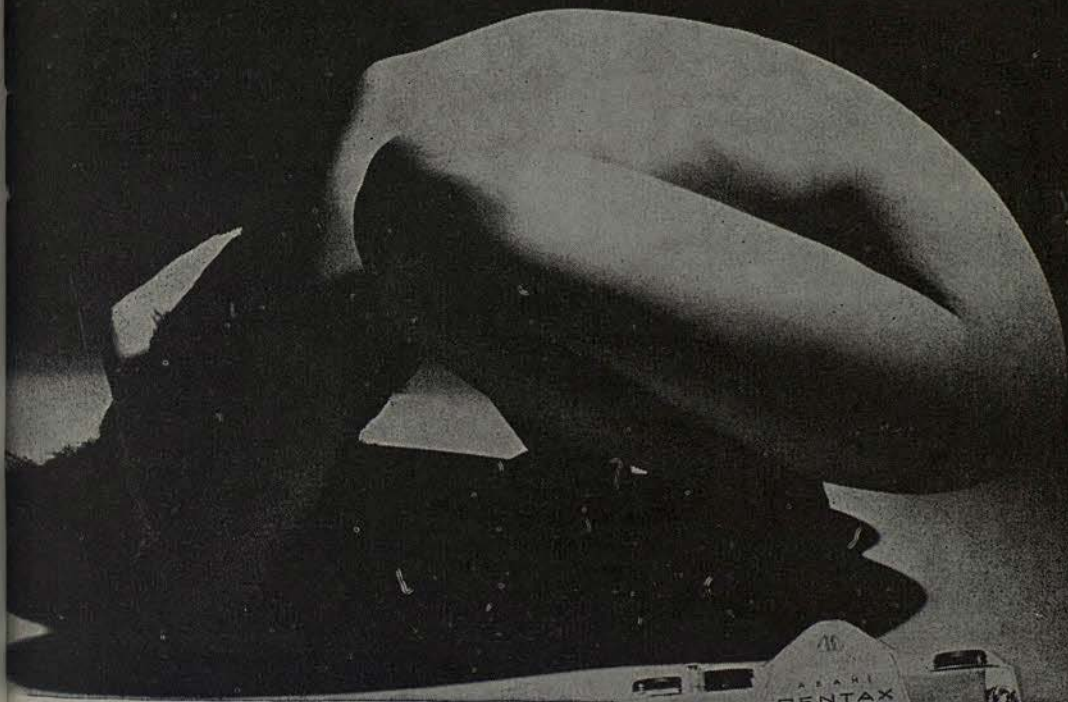
■ **VIC.** — Joventuts Musicals presentó en la Casa Municipal de Cultura Jaume Balmes una audición a cargo de los artistas polacos Roman Jablonski, violoncelo, y Jerzy Marchwinski, piano. La completísima formación musical de estos jóvenes intérpretes se evidenció en la interpretación de obras de Francoeur, Chopin, Hindemith y Brahms.

■ **AMICS DELS CONCERTS.** — Las Coblas Barcelona y Popular y el Esbart Barcelona intervinieron en el recital de música para còbla y danzas celebrado en el Palacio de las Naciones y organizado por Amics dels Concerts de la Agrupació Cultural Folk-lòrica Barcelona. Se dieron en primera audición el primero y segundo premio del Concurs de Sardanes Mataró 1970: «Evolució a lluro», de R. Suriol, y «L'Ermita de Sant Simó», de F. Basil.

■ **FREDERIC MOMPOU.** — La Televisión Francesa ha realizado un extraordinario reportaje en color sobre Frederic Mompou dentro de la serie «L'homme et sa musique» que prepara el musicólogo Pierre Vozlinsky. En este documental — de casi una hora de duración — reviven, junto a la biografía del compositor, las obras esenciales y más importantes de su producción musical interpretadas por el propio compositor, Victoria de los Angeles, Narciso Yepes y la Capella Clàssica Polifònica dirigida por Enric Ribó.

ASAHI PENTAX...world's best selling fine camera

Reason 24

El «porqué» la ingeniería humana fabrica la cámara más elegante y de más fácil manejo del mundo.

Cuando Ud. ha de disparar con prisas o trata de captar un objeto difícil, necesita una cámara que sea fácil de manejar. Esta es la razón por la cual le conviene una cámara ASAHI PENTAX modelo SPOTMATIC. La hemos diseñado con las mínimas protuberancias posibles y con esquinas romas. Además, los controles se encuentran en los lugares más convenientes. También se construyó para que resultara fácil para cargar la película. La cámara SPOTMATIC se acopla cómodamente a su mano y por consiguiente a Ud. no le preocupa ni su tamaño ni su peso. Ud. puede concentrarse libremente en la toma de excelentes fotografías. La flexibilidad en el manejo es precisamente una razón (una de las muchas razones) para escoger una cámara SPOTMATIC. Pregunte a su proveedor habitual por las otras ventajas y esté preparado para tomar nota de una gran cantidad de ellas.

Photo by Masaya Nakamura
SPOTMATIC with Super-Takumar 24mm f/3.5
Studio light. 1/15 sec. at f/22

**ASAHI
PENTAX**

CINECO, Bori y Fontesta 11. Barcelona 6

cremoso

**EL YOGHOURT QUE TOMAN
LOS QUE NO TOMABAN
YOGHOURT**

pro musica

PATRONATO PRO MÚSICA DE BARCELONA

XIII TEMPORADA MUSICAL

WILHELM KEMPF

piano

PROGRAMA

I

Fantasia en do mayor, op. 17 SCHUMANN

Papillons, op. 2 SCHUMANN

II

Sonata en fa menor, op. 5 BRAHMS

Jueves, 25 de febrero de 1971, a las 22.30 h.

PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

BANCA CATALANA

Voluntat de renovació i de servei

Posa a la seva disposició: «Travellers xecs» - Canvi de divises
 Moneda estrangera - Servei d'estudis - Caixes de lloguer
 Caixa - bústia permanent - Llibretes d'estalvi

Autobanc i Parking

BEETHOVEN: Triple concierto en do mayor, op. 56. S. Richter, piano. D. Oistrakh, violín. M. Rostropovich, violoncello. Orquesta Filarmónica de Berlín. Dir.: H. von Karajan. EMI Serie Angel. J. C65.02042.

No hace mucho comentábamos la sensacional versión del doble concierto de Brahms por dos extraordinarios artistas rusos: Oistrakh y Rostropovich. Ahora son nada menos que tres singulares intérpretes de esta nacionalidad los que forman un ideal trío para Beethoven. Sería muy difícil imaginar otros nombres estelares de esta magnitud y categoría para una grabación que requiere unos intérpretes fuera de serie para conseguir la pretendida perfección en todo disco que quiera calificarse de excepcional. Y éste lo es, sin duda.

Esta versión del Triple concierto de Beethoven (que se programa tan poco en las salas de concierto por la dificultad seguramente de reunir tres intérpretes de auténtica talla), es fruto probable de la lucha entre las casas editoras. En este caso es un resultado feliz en esta guerra por la alta calidad de las obras que presentan. La lucha habrá sido dura, pero la victoria es definitiva. Decimos esto tras haber leído el artículo de Peter Andry, director del Departamento de Artistas Internacionales de EMI. Es un artículo digno de leerse porque aclara las múltiples dificultades que surgen ante una grabación de tal magnitud.

Resumiendo: una interpretación sensacional. Tres rusos para Beethoven, con la Filarmónica de Berlín, al mando de Karajan. Como resultado, un Beethoven apasionante, lleno de vida. Reparos? En todo caso una cierta confusión y desequilibrio en la toma de sonido. Pero por encima de todo resalta la calidad interpretativa, fuera de serie. Uno de los mejores discos aparecidos con motivo de la conmemoración del Bicentenario de Beethoven. Debemos felicitarlos ante esta obra de arte.

BIZET: Carmen. Grace Bumbry, mezzo-soprano. Mirella Freni, soprano. Jon Vickers, tenor. Kostas Paskalis, barítono. Coros y Orquesta del Teatro Nacional de la Ópera de París. Dir.: Rafael Frühbeck de Burgos. EMI J 16502.072/74.

Existen varias grabaciones de **Carmen** suficientemente importantes aunque quizás no totalmente satisfactorias (recordamos la de Prêtre, con María Callas; la de Beechman, con Victoria de los Ángeles; la de Karajan, con L. Price, etc.). Hemos de agradecer, sin embargo, una nueva versión que posee innegablemente su categoría. Esta vez, dirigida por Frühbeck de Burgos.

Una grabación no exenta de importancia. Es probablemente la primera que aparece en el mercado discográfico utilizando la primitiva versión de Bizet. El compositor escribió originalmente la ópera con diálogos que son recitados en la presente versión por actores franceses. Por una parte esto confiere una viva autenticidad a la novelesca historia extraída de la novela de Prosper Mérimé.

Por otra parte, sin embargo, quizá contrasta demasiado con las voces de los cantantes creando una situación auditiva que llega a perjudicar la línea general de esta célebre ópera cómica.

Frühbeck, sin embargo, ha conseguido una perfecta unidad y un carácter homogéneo, brillante, seductor, como corresponde a esta ópera tan característica, evitando los fáciles efecticismos y las frívolas e ingenuas concesiones del tipismo andaluz del pasado siglo. Conseguir esta cohesión no era tarea demasiado fácil para un director español ante una orquesta francesa teniendo como personajes clave una Carmen americana, un Don José canadiense, un Escamillo griego, una Micaela italiana... La grabación se beneficia de una excelente toma de sonido, fruto de una depurada técnica estereofónica. — A. S.

guía de conciertos

FECHA	LOCAL	CONCIERTO
FEBRERO		
19 viernes 22.15 h.	Palau	Orfeo Català. Concierto homenaje al maestro Francesc Pujol . Dir.: Lluís M.ª Millet . M.ª Rosa Valls , soprano; G. Renom , tenor; J. López Esparbé , barítono. Coblas Ciutat de Barcelona, Barcelona y Popular . Obras de Francesc Pujol .
19 viernes 19 h.	Instituto Francés	Catherine Courtois , violinista; Fabienne Boury , piano. Obras de J. S. Bach, Ysaye, Beethoven, Brahms, Roussell .
20 sábado 22.30 h.	Palau	Julian Bream , laúd y guitarra. Obras de Narváez, Holborne, Johnson, Visée, J. S. Bach, Diabelli, Fricker, Granados . (Peña Guitarrística Tárrega de Barcelona.)
21 domingo 11.15 h.	Biblioteca Central	Orquesta de Cámara «Amics dels Clàssics» , Dir.: Joan Palet Ibars . M.ª Carmen Rossell Lorente , piano; Joan Miró Batista , violín. Obras de Rodríguez, Telemann, Haendel, J. S. Bach, Warlock .
22 lunes 22.15 h.	Palau	Maura Moreira , contralto. Erik Werba , piano. Obras de Durante, Peri, Mahler, Respighi, M. de Falla, Villa-Lobos , y folklore brasileño. (Fórum Musical con la colaboración del Consulado General del Brasil.)
23 martes 19.30 h.	Universidad (Paraninfo)	Cor Madrigal de Budapest . Dir.: Ferenc Szekeres . Autores italianos y húngaros: Banchieri, Gastoldi, Liszt, Bartók, Kodaly , etc. (Universidad de Barcelona. Cursos de H. ^a de la Música.)
25 jueves 22.30 h.	Palau	Wilhelm Kempff , piano. Obras de Schumann y Brahms . (Patronato Pro Música de Barcelona.)
26 viernes 22.15 h.	Palau	Cor Madrigal de Budapest . Dir.: Ferenc Szekeres . Homenaje a Bela Bartók . Obras de Bartók y Kodaly . Ditta Pásztory Bartók , piano; Maria Comensoli , piano. (Fórum Musical.)
27 sábado 19 h.	Palau	Orquesta Ciudad de Barcelona . Dir.: Antoni Ros Marbà . José Trotta , violoncelo; Raimundo Torres , barítono; Coral Sant Jordi . Coral Cantiga . Obras de Garreta, Mompou, Strauss . (Patronato Orquesta Ciudad de Barcelona.)
28 domingo 11 h.	Palau	Orquesta Ciudad de Barcelona . Dir.: Antoni Ros Marbà . José Trotta , violoncelo; Raimundo Torres , barítono; Coral Sant Jordi . Coral Cantiga . Concierto matinal. Repetición del programa anterior. (Patronato Orquesta Ciudad de Barcelona.)
18 h.	Palau	Audición de música para cbla. Coblas La Principal de la Bisbal, Llobregat y Montjuïc .

Temporada 1970/71. 19 febrero 1971. Núm. 14.

Edición de 4.000 ejemplares.

Editado por «Palau de la Música Catalana». — Departamento de Publicidad.

NOTA IMPORTANTE: La redacción de GUÍA MUSICAL publicará en esta sección la noticia de todos los conciertos que se celebren en Barcelona. Rogamos a los organizadores el envío de programas y cuantas noticias crean interesantes para su inserción en estas páginas.

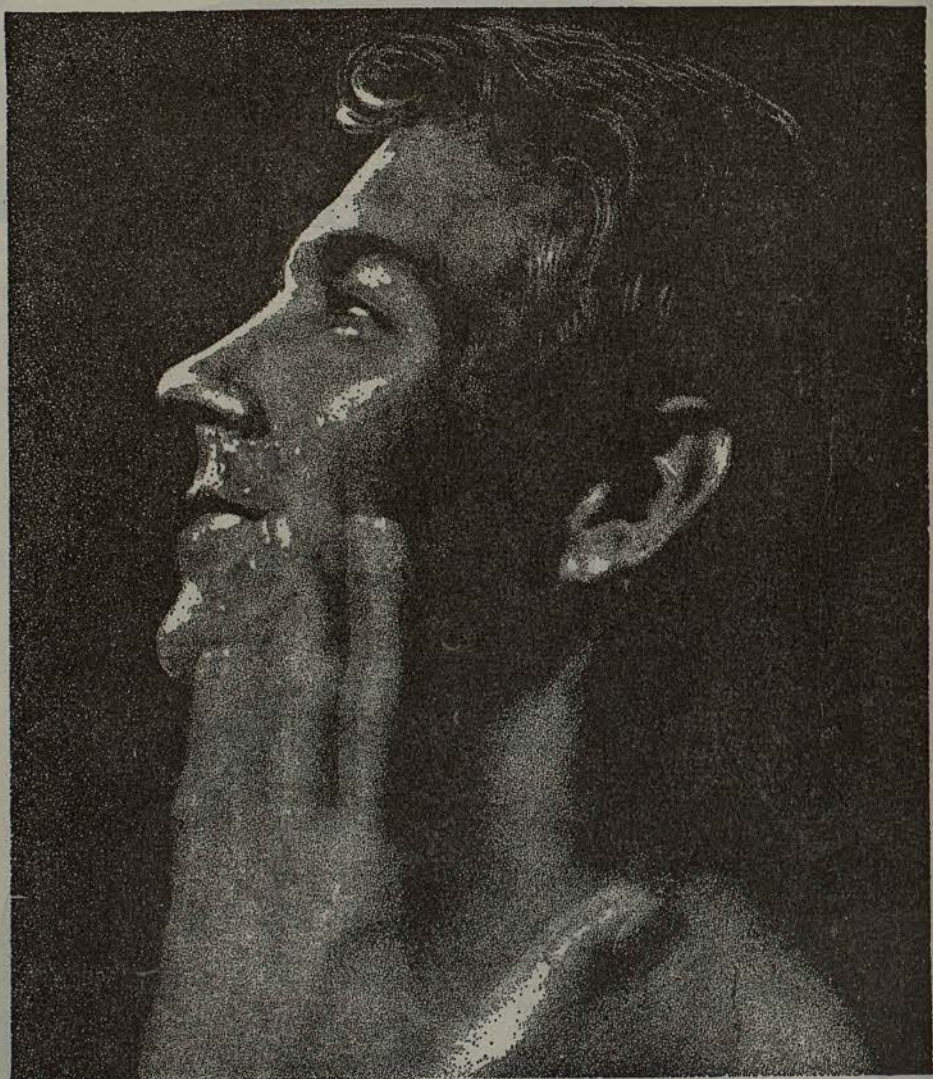
**APARTAMENTS
URBANITZACIONS
SOLARS
CASES DE RENDA
INVERSIONS
PISOS VENDA I LLOGUER
LOCALS
ADMINISTRACIÓ DE FINQUES**

**la informació que
sol·liciteu serà avalada
per l'experiència de**

ORGANITZACIÓ IMMOBILIÀRIA

**Avda. Príncep d'Astúries, 54
Telèfon 217 29 00 Barcelona-12**

AMB AQUEST GEST...

millions d'homes de tot el món comencen
cada dia llur jornada.

Un massatge fort i baronivol de FLOID
després d'afaitar-vos us evitarà tota irritació
cutània i prepararà la vostra pell
per a l'afaitada de l'endemà.

Amb l'ús habitual de FLOID AFTER-SHAVE
l'home d'avui reprèn la lluita diària,
optimista i ben dispost.

Useu, també, Aigua de Colònia FLOID.
Fresca, baronivola... excitant.

• 50 ml • 100 ml • 200 ml • 400 ml • 800 ml • 1.500 ml

Floïd

HAUGRON CIENTIFICAL, S. A. New York / London / Paris / Barcelona